

นโยบายต่างประเทศไทยต่อปัญหาแกมพูชา สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม

ติณสูลานนท์ (ค.ศ. 1980 - 1988)

นางสาวอรอนงค์ น้อยวงศ์

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-774-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019518

117182 502

THAI FOREIGN POLICY TOWARDS CAMBODIAN PROBLEMS DURING
THE GENERAL PREM'S ADMINISTRATION (1980 - 1988)

Ms. Orn-Anong Noi Wong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-774-6

อรอนงค์ น้อยวงศ์ : นโยบายต่างประเทศไทยต่อปัญหาแกมพูชา สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม
ติณสูลานนท์ (ค.ศ.1980-1988) (THAI FOREIGN POLICY TOWARDS CAMBODIAN
PROBLEMS DURING THE GENERAL PREM'S ADMINISTRATION (1980-1988))

อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.เจียน วีระวิทย์, 159 หน้า. ISBN 974-582-774-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ
ของไทยต่อปัญหาแกมพูชา พร้อมทั้งศึกษานโยบายและจุดมุ่งหมายสำคัญของนโยบาย ตลอดจนการดำเนิน
นโยบายดังกล่าวในระหว่างปี ค.ศ. 1980-1988 ภายใต้รัฐบาลพลเอกเปรมติณสูลานนท์

ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย คือ ท่าที
และพฤติกรรมของเวียดนามและการสนับสนุนของสหภาพโซเวียต โดยก่อนปี ค.ศ. 1987 เวียดนามมี
ท่าทีที่แข็งกร้าวและไม่ประนีประนอมในการแก้ปัญหา จนกระทั่ง นายกอร์บาชอฟเข้ารับตำแหน่งผู้นำ
สหภาพโซเวียต เวียดนามจึงต้องปรับนโยบายตามด้วยการหันมาเจรจาแก้ปัญหาในเวลาต่อมา ประการ
ที่สอง ลักษณะของผู้กำหนดนโยบายของไทยเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการกำหนดนโยบายดังกล่าว
ทั้งนี้ พบว่า ผู้กำหนดนโยบายของไทยมีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

นโยบายของไทยมุ่งที่จะให้มีการแก้ไขปัญหากัมพูชาด้วยวิถีทางการเมือง โดยให้ เวียดนามถอน
ทหารออกจากกัมพูชา และให้ชาวกัมพูชามีสิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเอง ในการดำเนินนโยบาย
ไทยให้ความสำคัญกับการร่วมมือกับอาเซียน จีน สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ขณะเดียวกันก็สนับสนุนรัฐบาล
ผสมกัมพูชาประชาธิปไตยในการต่อต้านเวียดนามพร้อมไปกับการเปิดโอกาสสำหรับเวียดนามในการที่จะ
หันมาเจรจาแก้ปัญหาโดยทางการเมือง

จากการศึกษา พบว่า รัฐบาลพล.อ. เปรม ดำเนินนโยบายได้สำเร็จผลในระดับหนึ่ง ซึ่งป็นพื้นฐาน
นำไปสู่การถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชา รวมทั้งนำไปสู่กระบวนการสันติภาพและการเลือกตั้งเพื่อให้
ชาวกัมพูชากำหนดอนาคตของตนเองในที่สุด

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อผู้ผลิต อรอนงค์ น้อยวงศ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 15
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C130175 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: FOREIGN POLICY/ THAI/ CAMBODIAN PROBLEMS/ GENERAL PREM

ORN-ANONG NOIWONG : THAI FOREIGN POLICY TOWARDS CAMBODIAN PROBLEMS DURING THE GENERAL PREM'S ADMINISTRATION (1980-1988). THESIS
ADVISOR : PROF. KHIEH THEERAVIT, Ph.D. 159 pp. ISBN 974-582-774-6

This thesis aims at studying the factors influencing the conduct of Thai foreign policy towards the Cambodian problems under the administration of General Prem during 1980-1988. The study also examines the said policy, its objectives and implementation.

The research undertaken reveals several points. Firstly, the policies adopted by Vietnamese together with the support rendered from the Soviet Union were important factors which influenced Thai foreign policy making. For prior to 1987, Vietnam adopted an unconciliatory position towards the negotiation process. It was not till Gorbachev assumed the leadership of the Soviet Union that Vietnam adjusted its position and joined the negotiation process. Secondly, the perceptions held by Thai foreign policy makers influenced the decision undertaken and such perceptions were well related to the operational environment.

The objectives of the Thai foreign policy in resolving the Cambodian problems were political in nature, namely for Vietnam to withdraw from Cambodia and for the Cambodian people be given the right to exercise self-determination. In achieving these objectives, Thailand sought means to cooperate with ASEAN, China, the United States and Japan. In addition, while supporting the Coalition Government of Democratic Kampuchea, Thailand kept the door opened for Vietnam to be engaged in the negotiation process.

The study concludes that, to an extent, Prem's policy was a success. It laid the foundation which led to the withdrawal of Vietnamese troops from Cambodia. It was also the prelude to what would become the peace process and the scheduled general elections whereby the Cambodian people would eventually be given the right to exercise self-determination.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....

สาขาวิชา..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิติ..... อ.อนงค์ ไชยกุล.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... [Signature].....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.เขียน ชีระวิทย์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณา
สละเวลาอันมีค่าของท่าน ในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้วยความเอาใจใส่มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู รองศาสตราจารย์
ดร.วิวัฒน์ มุ่งการดี และ ดร.อรุณ ภาณุพงศ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำ
แนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ชูมาก รองศาสตราจารย์
ดร.วินิตา ศุกรเสพย์ รองศาสตราจารย์ประทุมพร วัชรเสถียร ที่กรุณาให้คำปรึกษาและ
คำแนะนำ

ขอขอบพระคุณ ดร.จิตริยา ปิ่นทอง ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
และผู้ร่วมงานทุกท่านที่ให้ความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ผู้เขียนมีเวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ดร.จรรย์วัฒน์ สันตะบุตร คุณดามพ์ สุคนชทรัพย์ คุณฐานิศร์ ณ สงขลา
คุณศรันย์ เจริญสุวรรณ คุณเสข วรรณเมธี คุณศศิธร จักรสิทธิ์ คุณสุไร ดวงหิรัญโชติ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดกระทรวงการต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ ที่มีส่วน
ช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้

ขอแสดงความระลึกถึงพระคุณของคุณแม่และพี่ชายที่รักยิ่ง ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้าน
การเงินและกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนวอล์ฟกัง วิทเวอร์ สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เขียนขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

อรอนงค์ น้อยวงศ์

1 เมษายน 2536

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา.....	6
สมมุติฐานในการศึกษา.....	6
กรอบความคิดในการศึกษา.....	6
วิธีการศึกษาและกำรนำเสนอ.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในประเด็นปัญหาที่มศึกษา..	15
ระบบโลก.....	16
ระบบภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	26
สหภาพโซเวียต.....	37
สาธารณประชาชนจีน.....	44
เวียดนาม.....	53
การดำเนินการทางด้านการทหาร.....	58
การดำเนินการทางด้านการเมืองการทูต.....	66

บทที่

หน้า

3. นโยบายและการดำเนินนโยบายของไทยต่อปัญหาภัยพิบัติ.....	77
สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และขีดความสามารถของไทย.....	77
สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์.....	77
ขีดความสามารถทางทหาร.....	78
ขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ.....	81
โครงสร้างทางการเมือง.....	83
จุดยืนและผลประโยชน์ของไทย.....	86
นโยบาย.....	88
การดำเนินนโยบาย.....	92
1. การร่วมมือกับอาเซียน.....	92
1.1. การดำเนินการภายในอาเซียน.....	100
1.2. การดำเนินการในประชาคมระหว่างประเทศ.....	103
1.3. การประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยภัยพิบัติ.....	108
2. การสนับสนุนกลุ่มเขมรฝ่ายต่อต้าน.....	111
3. การร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจ.....	120
3.1. สหรัฐอเมริกา.....	120
3.2. ญี่ปุ่น.....	129
สรุปนโยบายและการดำเนินนโยบาย.....	133
4. บทสรุปและวิเคราะห์.....	139
บรรณานุกรม.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	159